

Ясінська О. В., канд. філол. наук,
доцент кафедри іноземних мов
природничо-математичних спеціальностей
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Інформаційні технології як джерело поповнення словникового складу англійської мови

Загальновідомо, що кібернетика – наука про керування складними динамічними системами, процесами збору, переробки і передачі інформації в живих організмах і технічних комплексах. Основним засобом переробки інформації є сучасні ЕОМ (компери), яким вдається передати ряд функцій інтелектуальної діяльності людини. Першочерговою метою кібернетики було обчислення інформації, але згодом вона знайшла своє застосування в лінгвістиці шляхом утворення словників із обчислювальної техніки, Інтернету та програмування прикладної лінгвістики тощо.

Одне з основних завдань прикладної лінгвістики – удосконалення електронних словників, які полегшують роботу лінгвістів та перекладачів, що є сучасним джерелом поповнення словникового складу мов.

Інформаційні технології слугують джерелом акумуляції неологізмів, а саме – комп'ютерних неологізмів. Ці одиниці виникли як потреба номінувати реалії, що позначають нові пристрої, явища, процеси, які відображають розвиток науково-технічного прогресу. Вони економлять ресурси мовлення, інакше кажучи, виконують енергозберігаючу функцію на основі смислових трансформацій загальної лексики для того, щоб не перевантажувати людський мозок абсолютно новими лексичними одиницями.

Вирішальне значення для становлення кібернетики мало створення в 40-х рр. ХХ ст. електронних обчислювальних машин (ЕОМ), або комп'ютерів (Дж. фон Нейман та ін.). Завдяки ЕОМ виникли принципово нові можливості для дослідження і побудови складних систем задля управління різними процесами в багатьох галузях науки і техніки. Американський вчений Норберт Вінер у 1948 р. проголосив світові про народження нової науки – кібернетики (термін походить від грец. *kybernētsis* – “керманич”, яке зустрічається ще в працях Платона для позначення мистецтва управління кораблем).

Інформаційне моделювання функціональних механізмів лежить в основі діяльності мозку (апарату відображення) і належить до процесів вищої нервової діяльності, перетинаючись із когнітивною лінгвістикою, яка досліджує виникнення мовленнєвих моделей, зокрема способи отримання, обробки, зберігання і використання інформації, яку приймає людина через різні канали, а також загальні принципи, що керують (оперують) процесами мислення, забезпечують передавання знань, створюючи для людини концептуальну картину світу.

Загальне значення інформаційних технологій в когнітивній науці можна визначити в таких напрямках:

– *філософське* – інформаційні технології дають нам нове уявлення про світ, ґрунтуються на ролі зв'язку, управлінні інформацією, організованості, взаємозв'язку та ймовірності, а когнітивна лінгвістика пов'язана з мовною картиною світу;

– *соціальне* – інформаційні технології дають уявлення про організоване суспільство, а функція когнітивної науки базується на антропоцентричному системному підході;

– *загальнонаукове* відображається у трьох напрямках: по-перше, інформаційні технології пропонують загальнонаукові поняття для когнітивістики, тому що управління складними динамічними системами є спільними поняттями; по-друге, інформаційні технології розвивають нові методи дослідження ймовірності, схоластичності, моделювання на ЕОМ тощо. Інформаційні технології та кібернетика суміжні з когнітивною лінгвістикою через процеси зберігання, обробки інформації; по-третє, на основі функціонального підходу “сигнал-відгук” кібернетика формує гіпотези про внутрішній зміст та побудову систем, які згодом можуть бути перевірені у процесах детального дослідження, порівнюючи людину із складною системою, яка оперує, як комп'ютер (отримує, зберігає, обробляє інформацію та продукує готовий результат); все, що стосується положень когнітивної лінгвістики, можна застосувати до інформаційних технологій. Когнітивістика абсорбує різні науки, щоб зрозуміти, як працює мислення людини;

– *методологічне* – аналіз когнітивної системи мислення, її функціонування використовується для висунення гіпотез про механізми роботи загальних ментальних процесів, що відбуваються в когнітивній науці – вербалізація картини світу, концептуалізація тощо;

– *технічне* – створення принципів ЕОМ, роботів, ПЕОМ, що розвинули тенденцію кібернетизації та інформатизації не тільки наукового пізнання, але й усіх інших сфер життя .

Отже, беручи до уваги наведені вище аргументи про аналогічні тенденції розвитку когнітивізму і комп'ютерної неології, можна перейти до питання про мовну картину світу, яка допоможе виявити розвиток комп'ютерної неології та її впливу на виникнення нових вербалізованих одиниць.

Список використаних джерел

1. Ясінська О. В. Комп'ютерні неологізми сучасної англійської мови: синонімічні та антонімічні зв'язки: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 184 с. ISBN 978-966-940-221-9